

Obsah

Seznam použitých zkratk	8
Předmluva	9
Úvodem k 2., aktualizovanému vydání	10
1. Prameny a principy právní ochrany dřevin rostoucích mimo les	11
1.1 Spory kolem definice „dřeviny rostoucí mimo les“	11
1.2 Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, registrované VKP, stromořadí	13
1.3 Dotčení jiných zájmů chráněných podle ZOPK při zásazích do dřevin	14
1.4 Ochrana dřevin podle ZOPK, jiné veřejnoprávní předpisy, občanský zákoník	14
1.5 Tři principy obecné právní ochrany dřevin rostoucích mimo les	15
2. Ochrana dřevin před poškozováním a ničením, ořezy a jiné zásahy	16
2.1 Kácení dřevin, pařez a torzo	16
2.2 Nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu	17
2.3 Kdy se o nedovolené zásahy nejedná	18
3. Povinnost vlastníků pečovat o dřeviny, vymáhání, právní následky neplnění	20
3.1 Účel povinnosti vlastníka pečovat dřeviny podle ZOPK	20
3.2 Otázka vlastnictví dřevin	20
3.3 Vymáhání povinnosti vlastníka pečovat o dřeviny ze strany orgánů ochrany přírody	23
3.4 Možnost uložení provedení nezbytných zásahů při výskytu nákazy dřevin	24
4. Povolování kácení dřevin	26
4.1 Účastníci řízení o povolení kácení dřevin	27
4.2 Náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin	30
4.3 Vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin, znalecké (odborné) posudky	31
4.4 Správní uvážení o existenci, nebo neexistenci závažných důvodů pro povolení kácení	34
4.5 Ohledání na místě, ústní jednání, seznámení s podklady před vydáním rozhodnutí, lhůty	36
4.6 Rozhodnutí o žádosti o povolení kácení, odůvodnění, podmínky, platnost	37
4.7 Závaznost rozhodnutí pro právního nástupce, změny a zrušení rozhodnutí	39
4.8 Řízení a rozhodnutí v případě společného stromu (spoluvlastnictví)	41
4.9 Povolování kácení pro účely výstavby	44
4.9.1 Judikatura a praxe povolování kácení pro účely výstavby podle právní úpravy před 1. 1. 2018	44
4.9.2 Závazné stanovisko orgánu ochrany přírody jako podklad pro rozhodnutí stavebního úřadu	46
5. Ukládání náhradní výsadby, úvahy o odvodech za pokácené dřeviny	55
5.1 Nedostatky NV v praxi a úvahy o uzákonění odvodů	55
5.2 Možnost, nebo povinnost uložení náhradní výsadby	57
5.3 Uložení náhradní výsadby pouze v rozhodnutí o povolení kácení	58
5.4 Komu, kde, v jakém rozsahu a termínu se NV a následná péče ukládá	60
5.5 Změna uložené NV, kontrola a vymáhání	62
5.6 Omezení výsadby z pohledu jiných právních předpisů či technických norem	64

6. Výjimky z povolovacího principu, kácení na oznámení, volné kácení, krajní nouze	65
6.1 Kácení na předchozí písemné oznámení	65
6.1.1 Náležitosti oznámení o kácení dřevin	66
6.1.2 Důvody kácení na oznámení	67
6.1.3 Pozastavení, omezení nebo zákaz oznámeného kácení	71
6.2 Volné kácení dřevin tzv. podměrečných dřevin, ovocné dřeviny v zahradách	72
6.2.1 Měření obvodu kmene ve specifických situacích, vícekmeny	74
6.2.2 Určování celkové plochy zapojených porostů dřevin	75
6.2.3 Ovocné dřeviny v zahradách – účel, nebo seznam	76
6.3 Kácení dřevin při zřejmém a bezprostředním ohrožení	77
7. Památné stromy a zvláště chráněné druhy rostlin	81
7.1 Památné stromy	81
7.2 Zvláště chráněné druhy rostlin	84
8. Kácení dřevin a dotčení dalších zájmů chráněných ZOPK	87
8.1 Jak zjistit možné dotčení jiného chráněného zájmu	88
8.2 Povolení ke kácení jako konečné, poslední rozhodnutí	88
8.3 Souběh s jinými ochrannými režimy podle ZOPK jako předběžná otázka	89
8.4 Akty jiných orgánů ochrany přírody ve vztahu ke kácení dřevin – forma rozhodnutí	90
8.5 Povolení ke kácení jen v mezích aktu vydaného k ochraně jiného zájmu	90
9. Kompetence – výkon státní správy v ochraně mimolesních dřevin	92
9.1 Kompetence v obecné ochraně dřevin rostoucích mimo les	92
9.2 Povolení kácení dřevin na obecních pozemcích – problém podjatosti	93
9.3 Nejčastější vady výkonu státní správy v ochraně dřevin, závaznost metodických pokynů MŽP, dozor	95
9.4 Kompetence ve zvláštní ochraně dřevin a v ochraně některých souvisejících zájmů	97
10. Účast veřejnosti, práva ekologických spolků, občanů a obcí	99
10.1 Přímá účast občanů v ochraně dřevin rostoucích mimo les	100
10.2 Práva ekologických spolků podle § 70 odst. 2 a 3 ZOPK	101
10.2.1 Zamýšlené zásahy, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona	102
10.2.2 Neúčast v řízení o přestupku	103
10.2.3 Způsoby sdělení informace o zahájení řízení ekologickému spolku ...	105
10.2.4 Možnost účasti spolků, co před zahájením řízení neměly podánu žádost o informování	106
10.3 Obce jako účastníci řízení o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les	108
10.4 Obecně závazné vyhlášky obcí coby prostředek k ochraně dřevin a jiné zeleně	109
11. Prevence a odpovědnost, omezení a zákaz kácení, kontroly, sankce	111
11.1 Omezení, zákaz, zastavení kácení (§ 66, § 80 odst. 2 ZOPK)	111
11.2 Kontroly výkonu státní správy v ochraně dřevin	113
11.3 Deliktní odpovědnost za nedovolené kácení a poškození dřevin	115
11.3.1 Otázka tzv. dobré víry v důsledku vadného výkonu státní správy	117
11.3.2 Problém určení odpovědného subjektu („zadavatel – zhotovitel díla“) ...	119
11.3.3 Problémy spojené s formulací některých skutkových podstat v ZOPK	120
11.3.4 Souběhy přestupků, souběžný správní a trestní postih	121
11.4 Odpovědnost za ekologickou újmu, kompenzační opatření	122

12. Dřeviny z pohledu jiných veřejnoprávních předpisů	125
12.1 Zákon o pozemních komunikacích	126
12.1.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	126
12.1.2 Kácení dřevin na silničních pozemcích na povolení podle ZOPK	128
12.2 Zákon o drahách	129
12.2.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	129
12.2.2 Kácení dřevin u železničních drah na oznámení podle ZOPK	130
12.3 Nařízení kácení stromů jako odstranění zdroje ohrožení pozemní komunikace, resp. dráhy a provozu na nich	133
12.4 Vodní zákon	135
12.4.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	135
12.4.2 Kácení při údržbě břehových porostů na oznámení podle ZOPK a ochrana VKP	136
12.4.3 Kácení a vysazování dřevin na hrázích vodních děl	137
12.5 Energetický zákon	138
12.5.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	138
12.5.2 Kácení v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy a zařízení pro rozvod tepelné energie na oznámení podle ZOPK	139
12.6 Zákon o státní památkové péči	141
12.6.1 Ustanovení relevantní ve vztahu k dřevinám	141
12.6.2 Kácení a výsadba v prostředí kulturních památek a na veřejných prostranstvích v památkových zónách a rezervacích a jejich ochranných pásmech	143
13. Dřeviny z pohledu občanského práva	145
13.1 Stromy v rámci sousedského práva	146
13.2 Předcházení škodám a odpovědnost za škodu	151
13.2.1 Škoda způsobená pádem stromu nebo jeho části	151
13.2.2 Odpovědnost vlastníka lesa za škodu ve vztahu k ustanovením lesního zákona a ZOPK	156
13.2.3 Shrnutí právních závěrů k odpovědnosti vlastníka za škodu způsobenou dřevinou	159
13.2.4 Odpovědnost za způsob organizace práce a pracovní postupy při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru	159
13.2.5 Odpovědnost za škodu na stromech a vztah k ekologické újmě	161
14. Ochrana lesních dřevin	162
14.1 Ochrana podle lesního zákona	163
14.1.1 Základní povinnosti a omezení související s ochranou lesních dřevin	163
14.1.2 Ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa	165
14.1.3 Povinnosti a omezení při hospodaření v lese	167
14.1.4 Orgány státní správy lesů a lesní stráž	172
14.1.5 Výkon dozoru podle lesního zákona	173
14.1.6 Přestupky podle lesního zákona	174
14.2 Ochrana lesních dřevin instituty ZOPK	175
14.3 Ochrana podle zákona o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa	183
14.4 Trestněprávní ochrana lesních dřevin	185
Vzory správních úkonů	188
Literatura	204